

---

# Gode råd når god omsorg til personer med demens er utfordrende

---

## ANMELDELSER

ANETTE HYLEN RANHOFF

Professor i geriatri, Universitetet i Bergen

---

Bjørn Lichtwarck, Janne Myhre

Dumme pasienter og troll til pleiere?

Ny forståelse av aggresjon, overgrep og utelatt helsehjelp i institusjon. 190 s., tab., ill. Bergen: Fagbokforlaget, 2022. Pris NOK 389

ISBN 978-82-450-3560-5

---



Forfatterne er henholdsvis lege med spesialitet i allmennmedisin og kompetanse i alders- og sykehjemsmedisin, og spesialsykepleier i geriatri og psykiatri. Begge har ph.d. innen tematikken som boken omhandler, og de refererer til egen forskning.

Målgruppen er ledere og helsepersonell med omsorg for personer med demens i sykehjem. Intensjonen er å gi ny kunnskap om hvordan aggresjon, overgrep og utelatt helsehjelp utspiller seg i klinisk praksis, og beskrive tilnærminger

som kan forebygge og redusere disse uønskede fenomenene. Initiativet er prisverdig og kommer i en tid der vi opplever medieoppslag om sviktende omsorg for personer med demens i helsehus.

Boken har tre omtrent like lange deler. Del 1 omhandler forståelse av begrepene aggresjon, overgrep og utlatt helsehjelp. Det er et hovedpoeng at dette er komplekse fenomener og at kompleksiteten må forstås for å kunne gjøre de riktige tilnærmingene. Del 2 beskriver aggresjon, overgrep og utlatt helsehjelp i praksis, om forekomst og forløp, konsekvenser og etiske dilemmaer. Denne delen avsluttes med ledelsens betydning og institusjonen satt inn i en utvidet kontekst i samfunnet, der alderisme, bemanning og kompetanse er viktige faktorer. Del 3 er den mest givende delen, med råd om tilnærminger som kan redusere aggresjon, overgrep og utlatt helsehjelp. Denne delen kunne hatt større plass og mer praktiske råd om tilnærming, men beskrivelse av modeller for forebygging og tilnærming er nyttige.

Tittelen er provoserende og pirrer nysgjerrigheten, men lover kanskje mer enn den kan gi. Det begynner med en pasienthistorie, «Han Peder og drømmen», som følges opp i avsnittene om etiske dilemmaer og modeller for tilnærming. Mer bruk av slike illustrerende pasienthistorier hadde gjort boken lettere å lese. Teksten er til dels tung å lese og med stor vekt på teoretiske drøftinger.

Boken egner seg bedre til forskere og i spesialistutdanningene enn som lærebok til grunnutdanningene. Men tematikken er såpass viktig at den kan være en kilde til kunnskap for de som underviser i grunnutdanningene og til ansvarlige for kompetanseoppbygging, rutiner og behandlingskultur i sykehjemmene. Boken anbefales først og fremst til ledere av sykehjem og liknende institusjoner som gir omsorg til personer med demens.

---

Publisert: 27. mars 2023. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.23.0007  
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 26. juni 2026.